

posudek vedoucího diplomové práce

Emmy Mužíková: Příroda versus město

Diplomová práce naplňuje zadání. Řeší téma aktuální, mezioborové – totiž vztah přírody a města, a to z titulu svého oborového zaměření s důrazem na výtvarné aspekty.

Teoretická část má tři hlavní kapitoly: Příroda, Město a Příroda versus město. Formálně jsou velmi podobně vystavěny. Autorka nejprve představí pojmový aparát, definuje základní pojmy. Pak s použitím nejrůznějších literárních pramenů rozprostře téma do šířky a následně ho demonstruje na vybraných autorech a dílech z dějin výtvarného umění.

V kapitole věnované přírodě se od řecké všeobjímající fysis dostáváme k přírodě jako tomu, co je „tam venku“. Krásnému, ale také divokému a často nebezpečnému. Zdá se být klíčovým okamžik, kdy se člověk z přírody mentálně vydělil. V etymologii slova *příroda* se opírá autorka o filozofa Zdeňka Kratochvíla, který vidí souvislost mezi slovy příroda a „přirodit se“, tedy přirůst, a to bez zásahu člověka. Odtud je pak logická vazba na přírodu, jako něco přirozeného v doslovném i přeneseném slova smyslu. Ostatně tomu odpovídá i spontánní charakteristika přírody v odpovědích lidí z autorčina okolí. Kapitola 2.1 je polemikou s ideou o čisté, neporušené přírodě, posléze vedoucí až k přírodě divoké. Je vedena opět v rovině filozofické s oporou v relevantních zdrojích. Autorka navíc logicky připojuje pohled biologa a antropologa Stanislava Komárka či estetika a historika přírodních věd Karla Stibrála. Opět velmi dobrá volba! V tomto okamžiku autorka překlápí práci do výtvarného kontextu a věnuje se reflexi čisté přírody ve vybraných dílech a epochách dějin výtvarné kultury. Poměrně příhodně a koherentně, s ohledem na to, kde se pohybovala v předchozí kapitole (Jean Jacques Rousseau – pozor, na str. 21 má autorka chybný přepis filozofova jména), do něj vstupuje obdobím romantismu. Pro toto období vybírá Caspara Davida Friedricha, pro impresionismus Clauda Moneta, následují čeští zástupci – Karel Malich a Miloš Šejn. Další zkoumané téma je ekologie. I to následně překlápí do dějin výtvarné kultury. Zde představuje land artové realizace Roberta Smithsona, skupiny OHO a práci Huga Demartiniho z konce šedesátých let.

V kapitole věnované tématu města zaznívá proměna tohoto fenoménu v průběhu času, především pak v 19. století. Z města s přírodou spojeného se stává oblast přírodu popírající. Ke shora zmíněným autoritám, z nichž autorka vychází, přibývá například geolog a klimatolog Václav Cílek, architekti Pavel Halík a Petr Kratochvíl. Jednotlivé podkapitoly jsou opět ilustrovány tvorbou vybraných autorů – Jan Pfeiffer, Tomáš Džadoň, Markéta Baňková, skupina 42, Vladimír Boudník atd.

Komparační kapitola Příroda versus město znovu potěškává pojmy jako urbanismus, ekologie, enviromentální situace. Znovu je připojena reflexe výtvarného umění v podobě tvorby Agnes Denes, Magdaleny Jetelové atd. Předchozí kapitoly přesahuje představenými psychologickými aspekty života člověka ve městě. Jak moc nám schází příroda? Je pohyb ve městě přirozený?

Vlastní autorčina tvorba (praktická část) se odehrává především v rovině performance či site specific. Je pestrá a v dobrém slova smyslu didaktická. Ze všech realizovaných projektů bych zmínil především „Industriální herbář“, který se vrací v jistém smyslu až k Boudníkovu expositionalismu, zmiňovaném v kapitole 3.3.2. Takto vytvořený „slovník“ je zvláště poetickou sbírkou výtvarného tvarosloví běžně

nepovšimnutých aspektů města. Mile působí také performance se zrcadlem. Součet reálně viděného světa a zrcadlení, respektive dva rozdílné příběhy vyprávěné současně, působí schizofrenně, nemístně až absurdně, a právě díky tomu jsou schopny diváka oslovit.

Pro didaktickou část připravila autorka tři projekty, odučené na Základní škole a gymnáziu Jiřího Gutha Jarkovského a Základní škole Červený vrch v Praze. Úlohy jsou strukturovány, nechybí přehled časových dotací, materiálového zajištění, vazby na dějiny výtvarné kultury, stanovení vzdělávacích cílů výtvarných úkolů ve vazbě na RVP, záznam průběhu realizace atd. Žáci se při řešení výtvarných úloh setkali se stylizací krajiny, akustickou malbou, vrstvením myšlenkových i obsahových plánů (Město v přírodě) nebo také s participací na společné malbě/koláži. Úlohy jsou pestré, logicky provázané s tématem práce, a nabízejí individuální i skupinové výstupy. Text doplňují fotografie realizovaných výstupů.

Předložená práce je dosti obsáhlá. Nit příběhu se často jakoby vrací, což však ilustruje fakt, že město a krajina jsou přece jen propojené, a to, pomineme-li faktický stav, především v myslích lidí. Na práci oceňuji zodpovědný přístup k literárním pramenům. Výběr je ve skladbě oborové i autorské velmi dobrý, možná by bylo zajímavé v rovině filozofické ještě začlenit do úvah v jistém ekologickém apelu také texty Erazima Koháka.

Práci doporučuji k obhájení.

V Praze dne 8. 5. 2018

doc. ak. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.